

Kas tema auus mees nüüd tõe pärast wõi naljatuseks seda ütelnud on, seda mina ei tea, wõi on see kõdrutajatest tema kohta wäljaarwatud, aga niipalju on tõsi, et see targu on wäljaarwatud, sest pärast kohta kellegil surelikul anda ega juhatada ei ole.

Mõni aeg pärast seda on targad mehed oma päid Arhhimeedese maakera paigast äratõstmise nõudmiste üle kauniste waewanud ning ilma teiste nimetamata, ütleb Peetrus Shottus Arhhimeedese ütelnud tõeendamiseks, et kui maakera ka täieste kullast oleks, siisgi wõiks mashina tegewuse läbi seda raskust paigast äranihutada. Jah, ta on ka targu teinud, et ta omast ütelnusest on ära põiganud, sest ta ütleb, kui kesgi selle mashina esimese ratta weerend tunni sees 10 tuhat korda (mis täitsa wõimata on) ümberajada wõib, siis käia ta wiimane ratas 100,000 × 1000 miljoni aasta sees aga ühe korra ringi.

Sisegi on ennenimetatut professor Sturm natufese mõistlikumalt läbi arwanud, ta ütleb: „Kui Arhhimeedes oleks niisugust hoowa teha tahtnud, millega ta maakera oleks tahtnud paigast ära nihutada, siis oleks temal nii palju puid tarwis läinud, kui kogu maakera peale puid kaswama mahub ja nii et puu puus linni oleks ning

kõik puud piaksiwad 1000 jala pikkused olema ja siis saaks neist niisuguse mashina, mille waral faeatuhande miljoni (100,000,000,000) aasta sees ühe 100-diku tolli maakera omast praegusest paigast wõiks teise kohta nihutada. Jälle niisamati wõimata olek. — Siiski on aga sellest kõigest jälle näha, kui arwamata suured on Jumala teud ja Tema on põhjakaare tühja peale rajanud ning maad üles säadnud rippuma ei ühegi asja külge; Tema siub wee pilwede sisse kokku ja üksigi pilwe ei lähe lõhki; Tema on maad rajanud kindlaste, et see ei pia oma säatud paigast kõikumata ei ial ega igaweste.

Nüüd vaatame weel mõne tähtsama asja Euroopast: nende kilda langeb kõige pealt Peetri kirik Rooma linnas, seda ehitati 108 aastat, see oli aastast 1506 kuni 1614 ja 12 kuulust ehituse meistert oliwad järjepanni seal kallal tegewad olnud; selleks otstarbeks lastis paawst Leo X Sakseni munga läbi pattude andeks andmise sedeleid müia ja mäherduse määratsuse läbi tuli usu ja kiriku puhastamine.

Kõige kõrgema torniga kirik on Münstri kirik, mille pilt, kui ma mitte ei eks, lapsena õndsast Dr. Kreuzwaldist Sakslaste kirjanduse järele wäljantud „Maailm ja mõnda“ sees nägin.